

הושלכו ייחדיו אל הים, למרות שהפרט הספציפי זהה - אינו nisi כלל, אלא תואם את חוקי הטבע על פיהם סוס ורכבו אשר נמצאים בתחום הים - יטבעו בו! ואם גודלה הפליה על משה רבינו, שפתח את שירותו בשבח זה - על אחת כמה וכמה שיש לנו להתפללא שבעתיים על מרים הנביאה, אשר בשירותה הקצרה התעלמה לחולוטין משאר הניסים הגלויים שאירעו במהלך קריית ים סוף, ולא הזכירה אלא את השבח הזה - וכפי שנאמר בפסוקים (שמות ט"ו, כ' - כ"א): "ותקה מרים הנביאה אחות אהרן את התוֹך בידיה ותצאנן כל הנשים אחורה בתופים ובוחלות. ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים!"

ולכאורה, אנו טועמים, כולם זה השבח היחיד אשר מצאה מרים הנביאה מקום לשבח בו את הקב"ה, לאחר שלל הניסים הגלויים והמוספאים שאירעו במהלך קריית ים סוף? האם היא לא הייתה יכולה לציין נס מהותי יותר כמו עצם קריית הים?

ובאמת, לכשנתבונן, נמצא כי הטעים מוזכרים מספר פעמים במהלך השירות. ולכאורה, מדוע הם תופסים מקום כה מרכזי בשירותם? הרי בנסיבותם הם אינם אלא אמצעי תחבורה בו השתמשו במצרים, ובודאי אינם ראויים לתפוס מקום מרכזי כל כך!

ונראה לומר, על פי דברי הגמרא במסכת חגיגה (דף י"ג, ע"ב) שם שניינו: "אמר ריש לקיש: מי דכתיב 'אשריה לה' כי גאה גאה?' שירה למי שמתגאה על הגאים, אמר מר: מלך שבחוות - אריה, מלך שבבמות - שור, מלך שבUFFPOTOT - נשר, ואדם מתגאה עליוון, והקדוש ברוך הוא מתגאה על כולן ועל כל העולמות כולם".

הרי לנו, כי שבחו המיחוד של הקב"ה, השבח אותו בקש משה רבינו להציג בשירותו - הינו בכך שהוא מתגאה על גאים, ככלומר: בכך שלמלכותו יתברך הינה המלכות השלטת על כל מלכות אחרות בעולם, באשר הוא יתברך הינו מלך מלכי המלכים. בקריית ים סוף - התגלתה והתבררה ביתר שאת וביתר עוז מלכותו יתברך, ולפיכך, בעקבותיה אמר משה רבינו את השירה אשר נועדה להודות על גילוי כבוד מלכותו יתברך בעולם בעת קריית הים.

ומעתה נראה, שבאותה תקופה - היו הטעים את עיקר גאותם של המצריים ושל פרעה מלכם. הם נחשבו כמו 'טנקים' בדורנו, או כמו שאר כל מלחמה מתקדמים. ואמנם, מוצאים אנו שהצתתו מלך ישראלי שלא להרבות לו טוסים - וכי שנאמר בפסוק (דברים י"ז, ט"ז): "רק לא יתרה לו טוסים ולא ישיב את העם את גודלו". הוא בוחר לפתח את שירותו דока בתיאור הסוס ורכבו אשר

לשရיפה בלבד שלא להלבין פניו של יהודה חמייה, וממנה למד נחשון למסור גם הוא את נפשו במקום בו עתיד כבוד שמיט להגרם על ידיך!

הזרמנויות אחרונה לתשובה המצריים

וימשח את ידו על הים ווילך ה' את הים בروح קדדים עזה כל הילחה וישם את הים לחרבה ויבקעו הרים (י"ד, כ"א)

לכוארה יש לעיין, מדוע היה צורך בלילה שלם בו נשבה רוח קדדים עזה - בכך לקרווע את ים סוף ולבקווע את מימי? הלא ברור שיכול היה הקב"ה לבקווע את הים מיד, מבלי כל רוח, וברגע אחד ויחיד!

ונראה לומר, גם עתה, לאחר שכבר ראו המצריים את נחת זרוועו החזקה של הקב"ה במצרים, ולמרות זאת מיאנו לשמעו לדבריו ולשלח את בניו לצמיהות, אלא החליטו לצאת אחריהם למרדף לאחר שליחותם והבטיחו להם את חירותם - ביקש הקב"ה להעניק למצרים הזרמנויות אחרונה לשוב בתשובה...

לפיכך, השיב הקב"ה רוח קדדים עזה כל הלילה, בכך שבמהלך השעות הללו - תהיה למצרים הזרמנויות להתבונן במעשייהם, ואולי לשוב בתשובה ולהציג את עצם מגזר הדין הנורא הצפוי להם אם לא יעשו כן...

אללה ברכב ואלה בסוסים

או ישר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר
אשריה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים (ט"ו, א')

לכוארה, אילו היו מבקשים מאייתנו לציין את הנס העיקרי, את השבח המרכזי, בעקבות קריית ים סוף - נראה כי אנו לא הינו מתמקדים בטבעת הסוס עם רוכבו. אנו הינו מעלים בודאי על נס את עצם בקיית המים, את שוב הים עם בוקר לאייתנו, או את שאר הניסים הגלויים שאירעו במהלך חציית ים סוף - כפי שמתואර הדבר במדרשי חז"ל.

אך הנה מוצאים אנו, שכאשר משה רבינו מבקש להמחיש את גאות ה' ולשבח את גודלו - הוא בוחר לפתח את שירותו דוקא בתיאור הסוס ורכבו אשר

מצרימה למען הרבות סוס, וה' אמר לכם לא תוסיפו לשוב בדרך זהה עוז". הרי לנו, כי גאות המצרים - הייתה על הסוסים המשובחים שהיו להם.

ואם כן, ברור היטב מודיע מודגש כמה פעמים במהלך השירה שהקב"ה חכני את סוסיהם של המצרים. שכן כפי שבירנו, מטרת השירה הינה להודות על גילוי כבוד שמים בעולם באמצעות קרייתם סוף, ובעודה שהקב"ה חכני את גבורת המצרים על ידי הכנות הסוסים אשר היוו את יסוד גבורתם - יש משום גילוי ברור ביותר של כבוד שמים!

כמו שאמר דוד המלך (תהילים ל"ג, י"ז): "שקר הסוס לתשועה וברוב חילו לא ימלט" - כך גם פתח משה רבינו את שירותו והdagיש כי הקב"ה חכני את המצרים עם הסוסים שהיו סמל גבורתם וחוזקם, כי רם מעל גויים ה', כאשר בעובדה זו יש משום גילוי כבוד שמים הנפלא ביותר, והוא אשר הביא את ישראל לידי אמונה שלמה בה' ובמשה רבינו!

את הלקח החשוב הזה, אותו למדו בני ישראל בעמדם על שפת ים סוף, כאשר נוכחו לראות את גבורתו יתרה, אשר היא גודלה מכל הגבורות שבעולם - צרייכים גם אנו לזכור היטב בכל יום ויום.

עלינו להתבונן בניסים הגלויים והנפאלים, וללמוד כי גם בימינו אנו, כאשר אנו מוקפים בגוים החפצים לכלותינו, וברשותם מיטב אמצעי הטכנולוגיה וכל הנשק החדשניים ביותר - אין לכך כל ממשות, שכן בלאו הci אין לנו על מי להשתען אלא על אבינו שבשמיים, אשר סוס ורוכבו רמה בים...

אם נעשה את המוטל علينا, את אשר מצפה מאיינו אבא שבשמיים - הוא יכין את כל אויבינו לפניו עם כל כלי הנשק שברשותם, כמו שאמר דוד המלך (תהילים כ', ח): "אללה ברכב ואלה בסוסים - ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר!"

כיצד נחיש את בנין בית המקדש?

עוזי ווּמְרַת קָה וִיהִי לִי לִישׁוֹעָה וְהַכְּלִי וְאֲנוֹהוּ אֱלֹקִי אֶבְּיִ וְאַרְמְמָנָהוּ (ט"ו, ב')

ובנראה (שבת דף קל"ג, ע"ב): "תניא: זה אליו ואנו ה' – התנהה לפניו במצות, עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, וishopר נאה,

ציצית נאה, ספר תורה נאה, וכתוב בו לשם בדיו נאה, בקולמוס נאה, בלבלה אומן, וכרכוכו בשיראן נאין. אבל שאל אומר: 'ואנו ה' – דמי דומה לו: מה הוא חנון ורוחם – אף אתה היה חנון ורוחם'.

בתרגום אונקלוס מצינו שפירוש: 'ואנו ה' – 'ובני ליה מקדש', והיינו שכאן התנבה משה על בניית בית המקדש. וכן פירשו גם הרמב"ן וה'אבן עזרא'.

והנה, לכוארה נראה שדברי המפרשים הללו עומדים בסתרה לדברי הגمراה המבוארת את המילה 'ואנו ה' באופן שונה. אולי לכשנתובון בדברים – נראה כי נוכל לבאר שני הפרשנים אמת, ואין כל סתירה ביניהם.

שכן נראה לומר, שלשיטת התרגומים אונקלוס, הדרך בה נוכל לזכות לבניין בית המקדש – הינה על ידי שנקיים את המצוות, הן את המצוות שבין אדם למקום – אליהם התיחסו חכמים בדבריהם ובאשר אליהן הם הוו לנו כי עליינו לקיימן אמונה שלמה בה' ובמשה רבינו!

הורה כי יש לדבוק במידותיו של הקב"ה בתחוםים שבין אדם לחברו! ואם נקיים את כל המצוות הללו – אזו נוכל אנו לתורם את תרומתנו לבניין בית המקדש, ובכך יחשב לנו הדבר כאילו אנו עצמנו בנינו בית מקדש לכבודו של הקב"ה, וכי שכתב התרגום: "ובני ליה מקדש"!

את זאת, علينا לזכור היטב. علينا לזכור זאת בימינו אנו, שבעוונונתינו חרב בית המקדש, שכן רק אנו, על ידי קיומ המצוות כראוי – נוכל להחיש את בנינו ולזכות להשתראת שכינתו יתברך בתוכנו! רק אנו, אם נקיים את המצוות שבין אדם לחברו ואת המצוות שבין אדם למקום – נוכל ליטול חלק פעיל בבניין בית המקדש במהרה בימינו, בביות גואל צדק ואור חדש על ציון תair!

להמשיך ולשמר את רגעי ההתעוררויות

שָׁמַעוּ עַמִּים יַרְגֹּזְוּ חֵיל אֶחָזָה יְשִׁבֵּי פְּלִשְׁתָּה. אֹז נְבָהָלָו אַלְפִּי אֲדֹם
אַיִלִי מֹזָב יַאֲחִזָּמוּ רָעֵד נְמָנוּ בְּלִי יְשִׁבֵּי בְּנֵעַן (ט"ו, י"ד - ט"ז)

בשני הפסוקים הללו, מוצאים אנו תיאור אודות הפחד הנורא שאחז את כל מלכות הארץ, כאשר הגיעו לאזוניהם שמע מעשי הנפאלים והנוראים של מלך

כלפי עמלק - התביעה הייתה גדולה עד כדי כך שלדוריו דורות נצטוינו למחות את שם ואת זעם, כי כל עוד קיים בעולם נוצר לו רע עמלק, נוצר לאוთה השקפה וגישה מעוותת שהצליחה לדוחות מסרים חד-משמעותיים באופן הסותר לכל הגיון ברייא - הרי שקיים מכשול גדול בדרך להכרת הבורא מתוך הנוגת העולם, ומילא למלכותו יתרוך ולשלתונו בעולם כולו!

אהרן עמוד התפילה

וַתֹּקַח מִרְאֵם הָנְבִיאָה אֶחָות אַהֲרֹן אֶת הַתְּפִלָּה בְּיַדָּה וַתַּצְאֵן כָּל הַנְּשָׁיִם אֶחָרֶיהָ בְּתַפְפִים וּבְמַחְלָת (ט"ז, כ')

ופרש"י: "וַתֹּקַח מִרְאֵם הָנְבִיאָה – היכן נתנבהה? בשתייתה אחות אהרן קודם שנולד משה, אמרה: עתידה אמי שתלד בן וכו', כראיתא בסוטה. ד"א: אחות אהרן – לפי שמספר נפשו עליה בשנ丈טראה נקראת על שמו".

הנה לכוארה הוקשה לרשי", מודיע נתיחה מראים דוקא בהיותה אחות אהרן ולא בהיותה אחות משה או בתו של עמרם, ועל כך הוא מתרץ בשני תירוצים. והנה, תירוצים רבים מצינו במפרשים לשאלת זו, אכן שביעים פנים לתורה, ונראה היה להוסיף תירוץ נוסף על פי דברי התרגום יונתן בן עוזיאל שכتب על הפסוק (במדבר כ, כ"ט): "וַיַּרְאוּ כָל הַעֲדָה כִּי גֹועַ אַהֲרֹן וַיַּכְבֹּא אֶת אַהֲרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל", כי משה רビינו "הוה בכى ואמר: צוִי לְיַעַל אַהֲרֹן אֲחֵי עַמּוֹ צְלָתוֹן דִּישְׂרָאֵל!", ככלומר, שימוש רביינו שיבח את אהרן בהסתפדו וביכה אותו בשל היותו עמוד התפילה' של ישראל.

ומעתה נראה לומר, כי מאחר וכאן עוסקת התורה בשירה ששורה מראים בעקבות קרייתם סוף, שירה אשר היא בבחינת 'תפילה' ושבה לפני הקב"ה - על כן היא מיוחסת לאחנן אחיה שהיא ידוע כעמוד תפילתם של ישראל, שכן בבחינה זו היא דמתה לו בעת שאמרה את השירה לבורא העולם על הניסים הגלויים ועל גילוי כבוד שמים בקרייתם!

מלכי המלכים, ובפרט כאשר שמעו על קרייתם סוף ועל הניסים הגדולים שנעשו במהלך המלחמה.

ואמנם, מוצאים אנו שהיה מי שהשミニעה הזה הביאו אליו לידי מעשה, וגרמה לו לבוא ולהצטרכ אל עם ישראל. הכוונה היא כמובן ליתרו, עלייו נאמר בפסקה (שמות י"ח, א'): "וַיִּשְׁמַע יִתְרֹו כֹּהן מִדִּין חֲתָן מְשָׁה אֲתָל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶלָּקִים לְמִשְׁה (וְיִשְׁרָאֵל עָמוֹ, כִּי הַוֹּצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם", ודרשו חז"ל (זבחים דף קט"ז, ע"א): "וַיִּשְׁמַע יִתְרֹו כֹּהן מִדִּין. מָה שָׁמְעוּ שָׁמָע וּבָא וְנַתְגִּיר? וּכְו', ר"א אָמַר קְרִיעַת יְמִינָה סוף שָׁמָע וּבָא".

אלא שכאן אנו עומדים ותמהים: היכן יתכן שמל כל אומות העולם, מכל הגויים אשר נבהלו, חלו ורעד אחזמו - יתרו היה היחיד אשר החליט לבוא ולהתגיר? להיכן נעלם הפחד של כל האומות? מדוע הם לא השילכו בהמונייהם את פסיליהם, ו באו לכורות ברית עם אלוקי השם שגדלותו הוכחה באופן ברור ביותר האפשר?

ונראה, שזו טבעו של אדם... גם כאשר הוא מתרשם עמוקות, ממורע או מהוויה כלשהי - הרושם הזה עתיד להתפוג במקדם או במאוחר אם לא יביאו לו לידי ביטוי מעשי תיכף ומיד! יתכן בהחלט, שוגם בני האומות - חשבו ברגע הראשון לעזוב את העבדה הזורה שבידיהם ולהצטרכ אל עם ישראל, אולם מאחר והם לא הוציאו את המחשבה הזה מן הכלא אל הפעיל - הרושם התפוג ושקע בתהום הנשיה!

אכן, בין האומות הייתה אומה אחת, שהtaboo הייתה לפיה הייתה חמורה בהרבה. הייתה אומה, שגיסה הייתה מוסכנת בהרבה, וזהו אומת העמלקים.

בני עמלק, לא שכחו את גודלותו של הקב"ה. הם המעיטו וזללו בגבורתו של מקום, ובכח הקרים והליצנות - הצליחו להתעלם מבודע ובמתכוון מהמסכנות אלהן אמרים היו להגיע מותך התבוננות במאורעות הנוראים שאירעו נגד עיניהם!

לפיכך, כלפי כל האומות, שנפלו בפח טבעו של אדם, ונכשלו בכשל אופייני אשר שורשו נועצים בסוד בריאותם כבני אדם - התביעה לא הייתה גדולה כל כך, כמו התביעה כלפי עמלק - אשר הצלחה לטשטש רשמיים שאמורים היו להיות ברורים מאין כמותם!